

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
in
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI

Blaj, 8 Decemvrie 1906

Numărul 50.

Tăria noastră.

Este fără îndoială cultura. Nici cu mulțimea, nici cu puterea armelor, nici cu momeli, nici cu alte arme de natură nemelnică nu va putea un popor să-și asigure viața sa etnică azi în veacul al XX-lea, ci numai prin cultură. Din ce cultura vre-unui popor e mai mare, din aceia conștiința de sine e mai dezvoltată, din aceia își știe mai bine prețul forțele fizice și intelectuale, de care dispune. Și din ce e cineva mai înapoiat în cultură, din aceia admiră mai mult pe alții și să îndoiește, că și el ar fi capabil de lucruri, ce vede făcând pe străini, și crede, că e un lucru firesc de a fi supus și ascultător altora și nu are încredere în sine în nici o privință. Iată pentru-ce este pentru noi și mai ales pentru noi români din regatul Sf. Ștefan de îndoită însemnătate, ca să progresăm, să mergem înainte cu toate mijloacele, căci numai progresând, ținând paș în cultură cu celealalte popoare ale Europei vom fi conștii de noi înșine și ne vom și prețui și valora puterile noastre. Conștiința de sine a poporului român i-o asigură progresul său cultural. Este deci de cea mai capitală însemnătate, ca poporul dela sate să învețe. Inteligenții nostri sunt o mână de oameni, poporul însă este mult. — Când el va ști să cunoască și să priceapă valoarea cetitului, să cunoască și alte popoare străine, să se inspire de progresul acelora, de sfârșitul acelora de jertfă pentru binele comun, de mijloacele acelora de trai, de triumful dreptății în istoria omenimei, viitorul nostru este în cartea vieții asigurat.

E deci timpul suprem a ne gândi la înaintarea mulțimei celei mari a poporului nostru. Cu câtă bucurie și satisfacție nu au cetit mai astăvară un raport despre pro-

gresul, ce l-au realizat învățătorii din tractul Mediașului, unde s'au înșirat mai multe comune chiar, în cari nu au fost nici un analfabet. Și cu câtă satisfacție nu am cetit armonia aceia perfectă, cu privire la școală și la progres a preotului și a învățătorului în mai multe comune, de a aduce la învățatură și pe aceia, cari din nepricepere sau din sărăcie încunjurau școala. Și cât nu ne-am bucură, dacă am putea zice despre toți învățătorii și toți preoții noștri, că aplica toate mijloacele pentru a promova cel puțin scrisul, cetitul, armele cele mai primitive ale culturii, că viața când îl constringe să învețe, să aibă cel puțin posibilitatea la aceasta.

Ținta preoților și învățătorilor și a tuturoră să fie înaintarea poporului nostru, și spre scopul acesta să folosim toate mijloacele. Să constrângem și pe cei mai renitenți să învețe, căci fără învățatură astăzi omul, nici chiar ca lucrătorul cel mai simplu, nu mai are rost. Lucrul câmpului s'a gătat, copiii să meargă regulat la școală, acasă nu numai că nu e lipsă de ei, dar sunt chiar superflui. Preotul să nu uite a atrage atențiunea părinților, ca să-și deie copiii la școală, și unde este lipsă, să meargă chiar acasă la părinți și să-i înduplece a-și trimite copilul regulat la școală. Și iară-și este apoi datorința cea mai sfântă a învățătorului, ca timpul acest de iarnă să-l folosească bine. Dacă vine primăvara și nu să poate lăuda cu nici un progres, anul acela scolastic e an pierdut și poate o generație de oameni de asemenea. Căci cu primăvara vine lucrul câmpului, oamenii săraci au aproape întruna lipsă de copii. Cultura și progresul poporului nostru așteaptă acum zelul cel adevărat a preoțimei și învățătorimei noastre, ca timpul de iarnă să-l folosească pentru instruirea și luminarea poporului nostru cât să poate mai bine.

Căci noi altă tărie nu avem, decât cultura. Și astăzi popoarele să măsură în cultură unul cu altul, căci forța fizică nu va putea su-pune o conștiință de sine trează nici odată. Prin cultură adevă și conștiința de sine a poporului nostru crește în măsura, în care își știe apreția forțele sale fizice și intelectuale.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor rom. gr.-cat. din ținutul Lugojului, ținută la Oravița. la 10—12 Nov. n. a. c.

(Continuare și fine).

Vorbirea Arhierelui plină de simțăminte și îndrumări părintești este întâmpinată de puternice și nestârșite: Să trăiască!! Iea apoi cuvântul Il. Sa Ioan Boroș, presidentul reuniunii, și emoționat în cuvinte bine tocmită salută și mulțumește mai întâiu Il. Sale Arhierelui pentru bunăvoința dragostea și interesul ce l-a arătat și arată față de reuniunea învățătorilor, apoi salută pe reprezentantul administrației civ., pe corpul învățătoresc dela școala de stat și pe dl P. Turcu, ca delegat al reuniunii surori din ținutul Hațegului.

După aceste salutări, conform ordinii de zi, se constată membrii prezenți, se citește raportul comitetului central și se aleg diferite comisii pentru examinarea rapoartelor și pentru înscrierea de membrii noi ai Reuniunii. Urmează apoi o lecție practică din scris-cetit, litera „n” predată de cătră dl G. Neamțiu, învăț. în Viság, după metoda așa numit fonomimic. Dl prelegător a fost cu atențiune ascultat, iar la sfârșitul prelegerii aplaudat. Se mai citește telegrama sosită dela Mon. Nic. Boboca, protopop, și după invitarea făcută din partea dlui G. Berariu, notar, de-a se țineă adunarea gen. a Reuniunii în anul viitor în comuna Vermeș, la ora 1 p. m. se închide ședința.

La banchetul ce a urmat a participat peste 120 persoane.

Ședința II.

La oarele 4 p. m. se începe ședința II. sub presidinl Il. Sale Ioan Boroș.

În aceasta ședința tinerul și harnicul învățător. Nic. Lugojan, din Parța, citește disertația sa „Demnitatea numelui învățătoresc”, lucrată cu mult zel și diligență. Disertația deși lungă (și ca atare nșor ar

fi putut fi și plictisitoare pentru public). — totuși prin expresiunile, dar mai ales prin asemănările ei frumoase și alese și prin cetera corectă și cu simțământ, a ținut până la sfârșit atențiunea publicului încordată și a fost cu plăcere ascultată. Din parte-mi numai gratia pot simpatiei și tinerului învățator, și — aducându-i aminte de reputația, ce și-a câștigat-o înaintea colegilor săi — să-l îndemn, ca și în viitor să muncească, să ne surprindă cât mai des cu astfel de lucrări bune și frumoase.

După examinarea din geografie a școlărilor din cl. III. făcută de către dl. I. Bogdan, carea a succes și dovedit, că dl. I. Bogdan se pricepe bine a instrui nu numai pe coriști, ci și pe micșii școlari din școală, d-șoara Eva Popa, învățătoare în Jittin, ce-este lecția practică din comput: „Tractarea numărului 2^a. Apoi se mai ține o lecție practică din Gramatică: „Zicerea simplă pură“, de către dl. I. Ignățel și mai făcându-se din partea unor membrii câte-va reflexiuni referitoare la metoda fonomimic, lăsându-să afară ori-ce critică, ce ar atinge lucrarea dlui G. Neamțiu, la oarele 6^{1/2}. presidentul recomandă membrilor ordinari metoda fonomimic, spre studiere și închide ședința.

Concertul.

Seara la oarele 8^{1/2} Reuniunea gr.-cat. de cântări a dat în teatrul din Oravița-montană un foarte frumos concert, la care a participat afară de publicul românesc din loc și o mulțime de străini. Programul a constat din 7 puncte, dintre cari mai mult a plăcut publicului punctul 3 adică cântarea: „Mai b diță depărcior“, de I. Birou, carea la dorință a fost și repetată. Au mai plăcut publicului și cântările tinerului compozitor A. Popoviciu — mai ales: „Dorul Ardeleanului“.

Dl. I. Bogdan și de astă-dată a dat dovadă, că este într-adevăr aceea, ce îl țineam, adică un conducător de cor zelos și dibaciu. Dumnezeu să-l țină împreună cu harnicii lui cântăreți la mulți ani! După concert a urmat dans.

Ședința III.

Ședința aceasta s'a ținut Luni, la 12 Nov. n. înainte de amiază sub presiunea dl. Sale dlui I. Boroș, prezenți fiind toți membrii. După-ce s'au făcut criticile recerute, cu destulă seriozitate și cunoștință asupra temelor lucrate și predate, adunarea a adus mulțămită protocolară dlui N. Lugojan, pentru osteneala avută cu disertația-i foarte bună; asemenea a mai mulțămît pentru lucrare de teme a dlui G. Neamțiu, d-șoarei Eva Popa și dlui Ioan Ignățel. Conform ordinii de zi — apoi — comisiunile esmise din I-a ședință au prezentat rapoartele lor, s'a votat bugetul pe 1907. și ajutoriul stipendial (A. Birou, stud. cl. VII); s'a primit propunerea, că adunările generale în viitor să se țină primăvara, s'a designat comisiunea pentru verificarea procesului verbal a adunării generale și ea loc pentru adunarea generală viitoare, primindu-să invitarea dlui G. Berarin, s'a designat comuna Vermes.

După toate aceste II. Sa dl. Ioan Boroș, presidentul reuniunii, în duioase cuvinte aducând aminte învățătorilor de cuvintele arhierului, de datorințele sfinte, ce le au și îndemnându-i ca acele datorințe cu scruputate să le și îndeplinească la oarele 11 a. m. declară ședința și tot odată și adunarea generală de închisă.

După amiază învățătorii în corpore a vizitat fabricile de ciment și petrolu din loc, iar mânezi unii dintr'înșii au făcut și excursiune la renumitele fabrici dela Anina.

I. Cecu.

CORESPONDINȚE.

Consecrarea bisericii din Timișoara-Fabric.

— Raport special al „Unirii“. —

Simt o nespuză bucurie în inima mea și o mare mângâiere îmi cuprinde întreagă ființa, când pot să fiu de față la astfel de solemnități înălțătoare, ales când acestea se fac în orașe, unde i-se oferă și inteligenții de alt neam și lege să admire splendoarea ritului bisericii noastre, și să cunoască calitățile distincte, cari împodobesc pe aleșii preoției noastre. Așa un neuitat prilej mi-s'a dat la Timișoara-Fabric, unde am asistat la consecrarea noii biserici, datorite de orașul Timișoara, ca patron, comunei bisericesti române unite. O biserică largă, încăpătoare, frumos depinsă, de prof. Smigelski, cât poate fi ca cinste ori unde. Preasf. Episcopul Lugojului a ținut să sunească însuși această casă a Domnului, ca astfel și mai mult să ridice nimbul bisericii noastre în acest mare oraș și să deie onoare patronului uman și răspâtească vredniciile venerabilului paroh George Traila.

Preasf. Episcop Vasile a sosit în Timișoara în 25 Nov. n. Duminică dim. la 7^{1/2} oare însoțit de canonicul Boroș, protop. Lugojului Popovici, advoc. Dr. Izidor Pop și Ioan Ienea, cleric abs. la gara din Timișoara-Fabric, au fost așteptat de canonicul Telescu, ca administratorul protopopiatului Timișoarei, în fruntea comunei bisericesti și a mai multor preoți, pe cum: M. Jivanca din Petromani, Dr. Ștefan Pop din Iezvin, Iosif Petean din Chernecea, G. Muntean din Gilad, Petru Muntean din Partia și numărul public. Episcopul a fost salutat întâiu de canonicul Telescu, apoi în numele comunei bisericesti de învățătorul orașenesc Fucsek.

FEUILLETON.

Notițe și impresii.

VI.

Întoarcerea prin Turnul Roșu.

Ca să pot vedea cât mai mult din țara românească, am luat la întoarcere drumul lung spre Turnul Roșu. Dela locuința din Buzesti a dlui Dobrescu la care am stat, gara e aproape, și nu mai luăm nici tramvaiu, nici nimic. Un aer tare, ca după o brumă groasă ce picase peste noapte, ne face să grăbim. O dimineată foarte curată, numai frigul dacă n'ar fi așa de simțitor. Abia unul dintre membrii Asociațiunii, cu cari am plecat dela Brașov, îmi va fi soț de drum advocatul Bran. Unii în dimineată aceea de Vineri, își scoaseră bilete de Constanta, cei mai mulți pentru acceleratul de Predeal.

Când eșim din gară suntem de-auna pe largă câmpie a Muntenii, care cuprinde sore apus, cum mergem, întreagă zarea. — Aproape de București un domn îmi arată urme de ruini, de cari se spune, că ar fi ramase dintr'o cetate neisprăvită a lui Mihail. La Chitila se desparte linia spre Predeal. Dela Chitila încolo ne întinsul întreg cât pot vedea ochii se desfășură lanurile de cucuruz cari țin aproape fără întrerupere până la Piatra-Olt, cu trenul sosește în crucea amiezii. O roadă foarte bogată, pain puternic, ințeu bine dezvoltat.

Dar printre fire nu se văd ca pe la noi hostanii, nici căneba de toamna. Sunt coapte cucuruzele, dar nu le culg încă, până vine porunca. O poruncă — în celea mai multe cazuri — dela stăpânii lanurilor acestora, ce și-se par că nu mai au nici un capăt, și altă poruncă, — cum mi-sespune — dela administrația județană, ca să nu-și adune țărani mălaiul necopt, și să se încube între ei pelagra, care și așa e destul de lătită dincolo. Cum înaintezi tot spre apus până la Piatra-Olt, la dreapta se zăresc culmile Carpaților pline de zăpadă. De aici va veni zina răcoroasă de azi, acel „soare cu dinți“, care te ține în cupeu. — Cei dintâi acți de-alungul linii ferate, ce te oprește să vezi se începe aproape de Ciocănești, dar nu ține mult, ca, de multe ori la noi. O pădure mare de stejar iarăși în partea această se zărește mai întâiu și în gara din Ciocănești sunt vagoane încărcate cu acest lemn. — Aproape de Ghergani sunt grezi foarte lungi de grâu lângă cari mașoa își înalță fumul și pravul în văzduhul curat. Dar chiar aici, în preajma acestei grămezi de grâu sunt în preponderanță lanurile de cucuruz, încât abia îți poți da sama, de unde s'au adunat grezile acelea.

Atât de-alungul linii dela Predeal, cât și pe aceasta satele sunt foarte rari. Pe cea dintâi dai de multe-ori de asezăminte, dar și-se par de departe mai mult orașele, decât satele. — sunt în apropierea fabricelor pe cea din urmă numai lanuri de cucuruz. Se vede că-s foarte rari, ori doșite pe unde-va, satele din țară, abia aproape de Conțești văd un adevărat sat cu căși erpate mici, cu coperiș de pae, sperioase.

Trecem prin gara Titu de unde se

desface o linie ferată ce la Târgoviste, reședință domnească odată, și mai departe până la Pucioasa.

Călătorii ce is în cupeu, se învalue bine în mantale, și mai tropăie din picioarele amortite de frig. Avem un cupeu, se vede modei mai vechiu, unde scaunele, canapele sunt în postav, nu în piele. — dar celea dou scaune, ce stau față, lasă atât de puțin loc liber, încât cu greu pot încapa patru persoane, după regulamentul afișat. Dela Titu până la Golești nu e nici o variație, atâta doar, că în restimpri vezi vre-un petec de pădure, încoio nestârșitele lanuri.

Dela Golești o altă ramificare a căii ferate pornește spre munți, oprindu-se la Câmpul lung, „Cimpolongo“ cum îl văd copiii pe mapele, ce ni-se impun pentru școale. Cea dintâi gară mare dela București e însă Pitești, de unde pleacă un tren la Curtea de Argeș, și nu departe se trece chiar râul Argeș, ce vine dela mănăstirea legendară, fala și perirea meșterului Manole. În mărime e așa ca Târnava mare a noastră, apă turbure deși se vede că ar avea pat de pietriș. N'ar fi departe până acolo și am putea să vedem cea mai frumoasă biserică a țării, dar noi trebuie să ne nămăm drumul mai departe spre Costești, de-adreptul spre miazăzi. Prin Costești se leagă cu linia principală două puncte de parate de graniță, cari străjuesc la Dunăre, Turnul măgurele și Zimnicea. La Piatra-Olt (spre deosebire de Piatra-Neamț din Moldova) la gară ține birtul un evreu, și sunt mâncările celea mai rele, ce se pot închioui. Advocatul Bran și-a comandat „tu curcan pe varză“, de care a avut ce

credincios gr.-cat. la cari după ce a răspuns Arhiepiscopul, suindu-se cu toți în trăsură, convoiul s'a îndreptat către casa parohială. De aci Arhiepiscopul s'a dus la biserica mică, în ușa căreia l-a așteptat preoțimea în ornatele bisericești. Eran îmbrăcați: canonicii Boroș și Telescu, protopop. Popoviciu, preoții Jivanca, G. Muntean, N. Nicolescu, Iosif Peteanu și Nicodim Popovici, diaconii: Ioan Țucu, Petru Muntean și Ioan Ienea. Arhiepiscopul îmbrăcându-se în ornatele episcopice, ieși în loc în scaunul episcopesc. Aci a fost binecuvântat de parohul local G. Traila, care cu ochii inundați de lacrimi, își ia adio de la biserica mică, în care s'a celebrat serviciul divin 135 ani. Vorbirea pâr. Traila a fost de o duioșie pătrunzătoare. A răspuns Arhiepiscopul asemenea, lacrimând. După aceea procesiunea a pornit spre biserica nouă. Arhiepiscopul ducea discosul cu ss. moaște. Procesiunea au fost imponentă, public imens. Pe drum s'au cântat de către preoții celebranți: „Cuvine-se cu adevărat“. Ajungând la biserica nouă, s'au încunjurat biserica de 3 ori, cântându-se Sf. Dumnezeule și „Cine e Dumnezeu mare?“. După a treia încunjurare Arhiepiscopul cu preoțimea s'au postat în fața ușilor bisericești depunând ss. moaște pe o masă. După cântarea „Iată preotul mare“, executată de corul gr.-cat. local, primarul orașului, patronul parohiei, Carol Telbisz, consilier aulic, în fața publicului numărös, cu o vorbire foarte călduroasă și adevărat creștinească predă pre țasă Arhiepiscopului cheile bisericii. Răspunde Arhiepiscopul, laudând în terminii cei mai călduroși, dăruicia și jertfa adusă de oraș cu biserica cea nouă. Intrând în biserică, se dă cetire hârtiilor, ce au să se depună în piatra altarului, apoi se începe consecrarea bisericii după ritul nostru răsăritean.

S'au servit s. liturgie, sub care Arhiepiscopul a ținut o vorbire, în care face istoricul parohiei, a bisericii mici și a celei noue, adevărind, că parohia și biserica noastră din Timișoara a fost în dieceza Lugojului pentru părțile banatice, ce a fost Alba-Iulia, Făgărașul și Blajul pentru biserica noastră din Ardeal. Sub s. liturgie a fost sfințit intru preot Ioan Ienea.

Au asistat la aceasta consacrare dela începutul ceremoniilor: Carol Telbisz, primarul orașului, reprezentanții episcopului și capitolului rom.-cat. de Cianad, fișpanul Timișului Cabdebo, reprezentanții bisericilor gr.-or. române și sârbești, pe cum și juzii de tablă de religieuna gr.-cat. Kotocz Balázs și Szmoligoviciu Ion Darabant, fise comitatens și alte notabilități.

După serviciul divin Arhiepiscopul în fruntea clerului adnat la casa parohială salută în terminii cei mai călduroși pe parohul local G. Traila și în semn de recunoștință pentru meritele, ce și-le-a câștigat cu biserica nouă și numește în fața preoților prezenți de protopop onorar, predându-i un brâu roșiu.

Vorbirea Episcopului și răspunsul uoului protopop adânc mișcat de noua și înalta distincțiune au stors lacrimi de bucurie din ochii celor prezenți. Această distincțiune în modul, cum s'a făcut, a servit de încurajare și exemplu preoților de a lucra în via Domnului ziua-noaptea cu zel, că respata și recunoștința nu va rămâne.

Într'acestea a sosit dela Blaj, o scrisoare dela Mitropolitul Victor, fost 20 ani Episcopul acestei diecese, în care își exprimă bucuria pentru consacrarea noiei bisericii și trimite binecuvântarea arhiepiscopice celor prezenți.

În casa parohială pe neașteptate s'a prezentat Episcopul rom.-cat. Iosif Németh, spre a felicita pe bunul nostru Arhiepiscop.

După acestea Arhiepiscopul a făcut mai multe vizite la notabilitățile orașului.

La 1^{1/2} oare p. m. a fost prânzul dat de comuna bisericească în onoarea Arhiepiscopului, la care afară de preoțimea amintită, au luat parte Carol Telbisz, primarul orașului, Cabdebo, fișpan, canonicii: Kun și Wittenberger, reprezentanții Episcopului și capitolului rom.-cat., juzii de tablă: Paul Kotocz și Dr. Balázs, fiseul comitatens Ion Darabant, Dr. Izidor Pop, avocat în Lugoj și alte notabilități, pe cum și număröși membrii ai comunei bisericești gr.-cat. locale; laolaltă peste 60 persoane.

Toastul prim l-a ridicat noul protopop, ca gazda casei, în numele comunei bisericești, în onoarea Arhiepiscopului consacrat, mulțămindu-i pentru dragostea, ce a arătat către comuna bisericească. Arhiepiscopul, după-ce a răspuns parohului, a mai toastat în onoarea primarului orașului, mulțămind din nou pentru jertfa adusă de oraș, față de comuna bisericească, apoi a continuat, toastând în onoarea reprezentanților bisericii catolice și a fișpanului Cabdebo.

A răspuns apoi primarul orașului, fișpanul și canonicul Kun, după cari s'a terminat toastele.

După 3 oare s'a ridicat masa, reînțorcându-se Arhiepiscopul la cartirul parohial. Sara au participat cu toții la concertul, dat în Fabrikshot, de corul nostru local. După terminarea concertului bine succes, Arhiepiscopul s'a depărtat, iar publicul au început dansul, care a durat până în zori de zi.

Episcopul în dimineața următoare a plecat la Budapesta.

G. M.

se mira, căci era numai peliță și os, ca și când ar fi fost pus la foc „coșer“. Trenul aici îl schimbam, căci cel cu care am venit merge la Verciorova, spre Turnu roșu duce altă linie ce vine dela Corabia de lângă Dunăre.

Intrați odată în Oltenia, în țara lui Tudor Vladimirescu, se schimbă în grabă și regiuni și oameni. Aici am văzut într'o miriște un ciobănaș cu căciula aceea rotundă, cu față purpurie, care mi-a adus aminte tablourile lui Grigorescu din Palatul artelor. Țăranii, ce zărești — aici se văd țărani, când până aici aproape de loc, sunt înalți, robuști, și foarte vioi. Oltul l-am trecut aproape de Piatra. Pe aici e un râu mare de șes, ca Murășul, curge liniștit, aproape fără crețe. Și deși trenul înaintează pe valea lui, nu ne mai întâlnim cu el până în apropierea Râmnicului-vălcii. Linia merge drept spre miază noapte, spre Carpați, și cu cât ne apropiem mai tare de munți, cu atâta regiunile sunt mai frumoase, mai variate. În regiunile acestea Drăgășanii, unde e și gară, e vestit pentru vinul său. Are într'adevăr un gust deosebit, plin de aromă. Viile se întind pe coaste, pe înfundători, — pe un ținut larg. Femeile, ce se zăresc la gară și în împrejurime aduc la îmbrăcăminte și la față foarte mult cu turcoicile. Îmbrobodirea capului cu deosebire îți lasă aceasta impresie, și umerii obrazilor mari, osoși. Cu 20 ani înainte, miresei i se cumpăra fes ca la ori-ce turcoaică. Podgoreniții din jurul Drăgășanilor țin postul Crucii o săptămână, cu deosebire pentru croalta bună. Din ziua Crucii a Cârștăvului se începe culesul strugurilor, cari dau vinul, ce întâră vine, în privința cali-

tății îndată după cel de Cotnar și Odo-bești.

Umerii dealurilor încep să se arete tot mai dese, tot mai înalte, și în curând ne pomenim din largă câmpie într'o vale, unde de amândouă părțile nu mai vezi în depărtare.

Aproape de Râmnic trecem a doua oară podul peste Olt. Orașul se vede foarte curat, mai ales câte-va biserici atrag atenția cu turnurile, ce se ridică peste coperișe. O ceată de studenți umblă haimară pe la gară, ca la stațiunile ori-cărui oraș, ce are odată un gimnaz. Doi băețandri, desfac pe răpușie în gară nachelul cu ziare: „Adevărul“, „Țara“, „Epoca“. Întâi îmi strigă românește să cumpăr, apoi nerăspunzând, dau pe nemțește; accentu jidovesc se observă par'că mai bine, când vorbește într'altă limbă. Și pornesc apoi zburdând spre oraș, — în goana aceea, ce se poate vedea pretutindenea, la băeții, ce vând ziare pe stradă. E curios totuși, că „Adevărului“ nu-i pot zice așa, ci „Adivor“.

Valea Oltului se strimțează tot mai mult, și o frumșeță sălbatică începe în curând. Într'adevăr drumul peste Predeal n'are nici pe jumătate farmecul acestuia, deși prin punctul acesta, pentru lungimea drumului, e puțină comunicație.

Cerul, ce toată ziua a fost senin, a rămas tot așa și acum sara. De întunecat nu-i pomană, căci a răsărit o lună albă, luminând foarte intensiv. Dar ferestrele cupeului au aburit și nu poți vedea, iar coridorul ce-i la trenurile noastre la cl. II. — în cupeul nostru lipsea, așa că numai între vagoane puteai sta.

Oltul curge acum aproape de linia ferată, și larma sa năpraznică crește cu cât pătrundem mai tare în munte. De amândouă părțile se ridică păreții prăpăstioși, și totuși împădroiți — nu se vede bine: brad, fag, ori-ce. Pe alocuri mașină, ce găfăie meren, se treacă aproape de păretele de stâncă.

Prin bolovanii ce-i stau la tot pașul în cale, Oltul spumega, se rupe în valuri, pe unele locuri îți face impresie, că fierbe. Luna ne urmărește de după creștelele munților, se arată, iară se ascunde, și apare din nou ca încremenită între crengile pădurii de pe culme. Apa Oltului, când noapte prinde bine lumina ei, luminează ca argintul cel mai curat, de-ți ia vederile.

Dar drumul ca și râul coteste la tot pașul, schimbă priveliște meren. Ți-se pare de multe-ori, că locomotiva trebuie să străbată prin stâncă, ca să poată scăpa de uriașul de piatră încremenit înaintea ei, dar ea înecă grabnic, ca un șerpe se încovoae pe lângă trupul gigantic de stâncă, și iar scapă. În multe locuri însă e cu neputință, și atunci mugește odată în loc să fluere, și pătrunde durduind tunelul. Tuneluri nice în felul lor, marginea din spre Olt poate e numai de grosimea unui părete, cel puțin așa îți pare după ce ai eșit odată dintr'insul. Fumul te copleşte cum stai afară, dar se împrăștie grabnic, până ce auzi un nou mugit, un nou roțot de roate și un alt șir de schinte, ce sboară ca fulgerate pe lângă tine.

În două-trei locuri trenul e silit să înainteze încet pentru reparaturile, ce le-a făcut necesare Oltul. De altfel alvia lui

Suprimarea libertății cuvântului în parlamentul ungar. — În ședința de la începutul lunii c. ministrul de justiție răspunzând interpeleției deputatului Dr. A. Vlad, a atăcat cu cuvinte aspre naționalitățile și pe deputații lor, despre cari zice, că s'au aliat între sine, numai ca să poată lupta contra ideii de stat magiar.

Înainte de a se lua vorbirea ministrului la cunoștință, să ridică:

Iuliu Maniu: Cer cuvântul! (Strigăte zgomotoase: Ce vreți? N'aveți dreptul să vorbiți! Mare zgomot, Președintele sună. S'auzim pe președintele!)

Președintele: Pardon! (Zgomot necontentit).

Iuliu Maniu: Cer cuvântul în chestie personală. (Zgomot mare și necontentit. Președintele sună de repetite ori. Voci: S'auzim pe președintele!)

Este nu vechiu uz parlamentar... (Mare zgomot. Voci: În ce calitate vorbești? Președintele sună).

Președintele: Sub ce titlu cereți cuvântul?

I. Maniu: Am să motivez. (Mare zgomot. Voci: S'auzim pe președintele!)

Președintele: Binevoiti a spune, nu trebuie motivare. În sensul regulamentului camerei invit pe dl deputat să declare, că pe baza cărui punct din §-ul 215. cere cuvântul?

I. Maniu: Cer cuvântul în chestie personală. (Mare zgomot. Președintele sună).

Președintele: Pardon, eu am fost atent la discursul d-lui ministru.

I. Maniu: Pardon. (Președintele sună. Mare zgomot. Voci în stânga: S'auzim pe președintele!)

Președintele: Nu disputați cu președintele. Eu am fost atent la discursul d-lui ministru de justiție și absolut nu v'a pomenit numele! (Așa este! Așa este!) Nu pot accepta interpretația atât de largă a chestiei personale, ca d-v. să cereți aici cuvântul în numele unui partid, care nu există. (Aprobări zgomotoase). Prin urmare în virtutea dreptului meu de președinte nu vă acord cuvântul. (Vii aprobări.)

de piatră tare nu-i prea îngăduie să roadă mult, și poate de aceea, izbându-se de-o stavilă, pornește și mai inviforată la vale. Valea se îngustează de multe-ori, de-i lasă loc numai trenului și apei, iar de amândouă părțile munți întunecați la poale, iar spre culmi luminați de lună. Aerul e proaspăt, aspru, are mult din vioiciunea Oltului, ce-și duce bulgării argintii pe aici la vale. — Sate nu se mai întâlnesc, doar două, de unde valea se strimțează mai tare.

De multe ori ți-se pare că o regiune frumoasă ca aceasta nu poate să țină mult, și ți-e tot frică să nu se gate. Dar valea Oltului, până pătrunde și tace în două șirul oriaș al Carpaților are să facă încă destule cotituri, ca luna să-ți lumineze tot altă și altă parte.

Dela Căineni ne spune soția unui funcționar din Călimănești nu mai e mult până la „Verestoron“. Până la Turnu-roșu, — zicem noi. Și ea foarte contrariată. — „Ba nu până la „Verestoron“.

Am așteptat însă la Căineni destul, ca să ne mai dorim s'ajungem odată și la Verestoronul ei, să trecem iar prin „vâmi“. În jurul Căinenilor e loc mai deschis, ori mai bine, mai larg, și neconturbați de incovoieturile trenului, am putut vedea frumuseța regiunii de aici.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Mult Stim. dn Traian Radu, notariul nostru, a binevoit a procura pentru biserica noastră o cădelniță de argint de china, în preț de 60 cor., iar Mon. preot al nostru Teodor Dușa și stim. curator prim Nicolae Plăcintă, 2 f-șnice, de câte 3 lumini iară de argint de china pe sf. prestol, ambele în preț de 36 cor.; pentru cari daruri, ce mult înfrumusețază sf. noastră biserică, să aduce cuvenită mulțămire din partea curatoratului și a poporului nostru, spre a cărui folos s' r binecuvântat în 26 Oct. a. c. v. Dumnezeu să le primească binefacerea. Pătrângenii la 26 Nov. 1906. — Pentru curatorat *Iacob Groza*, cantor.

Știri personale. I. P. S. Sa Mitropolitul *Victor*, părintele prepozit *I. M. Moldovan* și părintele canonic *Dr. Aug. Bunea*, au primit Medalia jubilară Carol I.

Jubileul părintelui canonic Bunea. — Marți s'au împlinit 25 ani, de când părintele canonic *Dr. Augustin Bunea* au fost hirotonit întru preot, de Arhiepiscopul *Stefanopol* în Roma. Număroși amici și venerați ai păr. Bunea, s'au grăbit a-l felicita din acest fericit prilej, urându-i îndelungă viață. Episcopii *Demetriu al Orăzii* și *Vasile al Lugojului* i-au trimis telegrafice felicitările lor bunului coleg și amic. Toată serbarea s'a făcut în cere restrins.

Din Arhidieceză. Duminecă, în 2 Dec. n. 1906 au fost chirotoniți întru diaconi, iar Marți, la sărbăt-areă Întrării în biserică a Preasăntei Născătoare de Dumnezeu, întru preoți, teologii absoluți: *Ioan Cârnaț*, dispus adm. nar. în Balda (tractul Catinei). — *Nicolau Frâncu*, dispus adm. par. în Șarogol-ungurese (districtul D. Săuământinului), și *Ioan Becichei*, lăsat în disponibilitate. — *Victor Iufan*, fost coadjutor par. în Pogăceana, a fost numit paroh în Nirăstreu (tractul Murășului), iar *Ioan Topan*, paroh în Șardul-ungurese, a fost trecut în aceeași calitate la Hodiș (districtul Moriaței).

Dela Gherla. Cerim în „Erd. H.“ de azi, ca Marți s'a binecuvântat noua biserică din Gherla, pentru care guvernul a dat 70 mii cor. Se scrie, că biserica ar fi o zidire monumentală în stil bizantin. Binecuvântarea a îndeplinit-o canonicul *Georgiu*, iar predica festivă a rostit-o canonicul *Domide* care a înșirat pedecile, ce au făcut ca dieceza de Gherla, de abia la 51 ani dela in-

Dela Căineni dl Bran a avut să pacheteze multe, ori mai bine să-și despacheteze. Căci dacă l-a dus în Predeal, nu s'a cercetat mai nimic, aici era vorba că venim din țară, și aveau să ne viziteze finanții noștri săraci, nu cei români. Dar totuși nici aici n'a fost nimic, deși erau călători foarte puțini.

Trenul, ce ducea la Sibiu, era în gară, dar tot am stat fără nici un înțeles mai un ceas.

I. Agârbiceanu.

**Cărți postale ilustrate,
cu vederi din Blaj.**

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

stituirea sa, să aivă o biserică așa impoasantă. — Luăm notița asta din un ziar magiar, nouă nu ni-s scris nime nimic, se vede că „Unirea“ și Blajul sunt așa de straine de Gherla!

Știri literare. Distinsul arhiepiscop de București *Raymund Neitzhammer*, a publicat un studiu de arheologie asupra Anticirăților creștine din Dobrogea. Studiul aparut în limba germană a fost apreciat cu căldură din partea celor competenți.

Calendare noue. Ni-s'au trimis: *Amicul Poporului*, anul 47, întocmit de *I. Ponovici*, — *Posnașul*, calendar umoristic, anul 12, redactat de *Haralamb Călimar*. — *Calendarul Săteanului*, anul 16, și *Calendar* cu cirile, anul 115. Toate aparute în editura *W. Krafft*, Sibiu.

Cancelarie advocațională. Primitim următorul avis: Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Gherla, strada *Feleő közép* nr. 12. Gherla, datul poștei. — *Dr. Victor Pop*, avocat.

Fondurile arhidiecezane. Se constată primirea următoarelor sume:

f. Masa studenților: *Ioan Șolnai*, protopop, K.-Szt.-Kereszt, 2 cor.

f. Orfanotrofului: *Teodor Sămpetean*, Brașov, 30 cor. întru amintirea copilei *Sofia*.

f. Internatul de fete: *Gavrii Pop*, adm. prot., Măhaciu, 10 cor.; *Ioan Șolnai*, protopop, K.-Szt.-Kereszt, 2 cor.

f. Subsidiar: *Iacob Pona*, protonotar consistorial, Blaj, 3 cor. 50 fil.

f. Viduo-orfanal: *Ioan Șolnai*, protopop, 2 cor.

Blaj, 7 Decembrie n. 1906.

Casa centrală arhidiecezană.

Dela societatea meseriașilor noștri. — Duminecă, în 2 Dec. dl prof. *Dr. Chețianu* a ținut înaintea unui frumos număr de meseriași, o interesantă conferință: „Despre sănătatea omului“. Conferențiarul a știut să espună în mod popular toate cunoștințele referitoare la trupul omului și sănătatea lui. Auditorul l-a ascultat cu atențiune. Au fost și două declamări. — Proxima conferință va fi Duminecă în 9 Dec. la oarele 5 d. a. în localitățile societății. Va vorbi dl *Gavrii Precup*, presidentul societății. — Întrarea 10 fileri.

Anunț. Curatoratul gr.-cat. din Cosma și ca senat scolastic, dă în licitațiune publică, ce se va ține în ziua de 19 Dec. (sf. Nicolae) la 11 oare a. m. în școala cea veche, edificarea alor două sale de învățământ. Prețul strigărei va fi 4600 cor. 27 fil., după care sumă reflectanții au de a depune vadiul de 10% parohia dă 98m de piatră. Planul și preliminarul, se pot vedea până în ziua licitației în cancelaria parohială. — *Curatoratul bis. gr.-cat. și ca senat scolastic.*

Petrețeri. Societatea de lectură „*Petru Maior*“ *Budapesta*, invită la concertul, ce-l va aranja în 15 Dec. n. în sala cea mare dela „*Saskör*“. Venitul e destinat pentru Societatea „*Petru Maior*“.

Necrolog. † *Georgiu Birlea*, preot gr.-cat. român din Glod, a repausat în 28 Nov. 1906, în etate de 57 ani și 18 ani a preoției, provăzrț fiind cu sf. sacramente.

† *Aurel C. Corvin*, teolog abs., profesor în Tecuciu, România, după lungi și grele suferințe a adormit în Domnul, în 4 crt. n. în al 48-lea an al vieții și al 19-lea an al profesurii sale. Rămășițele pământești a scumpului și neuitatului defunct au fost așezate spre renaș în cimiteriul comun, Miercurea, în 5 crt. Ceremonia îngropării a fost pontificată de canonicul *Dr. Isidor Mareu*, coleg de școală cu repausatul. Vorbirea funebrelă încă a rostit-o părintele canonic

Posta Redacțiunii.

T. B. Apă-nd în alte done ziare, nu mai aflăm de consult, de a o mai reproduce și noi.

I. B. Te rog spezează cele remase la adresa mea. Mă bucură rezultatul. Știam că așa se va întâmpla. Să sperăm o reînviere a simțimentelor.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Mitropolitul Sava Brancovici,

de
Dr. AUGUSTIN BUNEA.

(Continuare.)

Dar nu numai în ce privește limba slujbei bisericești, ci și în alte privințe s'a arătat Sava Brancovici părtinitor al principilor protestante.

El n'a căpătat asigurare dela principele George Rákoczy II., că va fi numit episcop al Românilor, decât după ce a fost recomandat cu toată stăruința de superintendentul calvinesc George Csulai, ceea ce se constată din decretul lui George Rákoczy II. din 28 Decembrie 1656, pe care dl M., pe cum se vede din cele ce le scrie (la pag. 53), nu l-a priceput, dar care spune limpede: „Quod cum Honorabilis Sava Brankovitsch et Corenitsch, ab Admodum Reverendo Viro Georgio Isulai (recte Csulai) Universarum in Regno Transsylvaniae Ecclesiarum Orthodoxarum Superintendente... *singulari quadam intercessionem commendatus Nobis fuerit... eoque nomine assecurationem a Nobis de Episcopatu... sibi a Nobis conferendo consecutus sit*“. După ce a avut asigurarea aceasta, Sava s'a sfințit episcop în Țara-Românească în luna lui Septembrie 1656, iar Rákoczy și-a împlinit făgăduiala, numindu-l episcop în 28 Decembrie a aceluiași an (Cipariu, Archiv, pag. 649).

În anul 1662, spune Apafy în decretul său din 23 Aprilie 1662, episcopatul Bălgradului era vacant, și preoții adunându-se în săbor, au ales iarăși pe Sava (Verum hoc tempore propter vicissitudinem temporum et rerum *vacaverit*, quia igitur *denuo ex clementi annuentia nostra a Pastoribus eiusdem confessionis... electus fuerit*). Apafy îl numește pe Sava episcop în scaunul vacant, dar pe lângă condițiunile, ce i-le prescrieseră odinioară episcopul, sau superintendentul calvinesc George Csulai: „ita tamen, *ut conditiones per Reverendum quondam Georgium Csulaj Episcopum orthodoxum praescriptas observare sit obstrictus*“ (Vezi: „Vechile Episcopii“, pag. 121).

Cari sunt condițiunile, ce le impuneau superintendenții calvinești bieților episcopi românești, le cunoaștem din număratoarele decrete ale principilor calvinești. Noi vom aduce aci numai pe cele ce le cunoaștem din corespondența superintendentului Geleji cu principele George Rákoczy I. din anul 1640 (Vezi: „Vechile Episcopii“, pag. 87—89). Ele au următorul cuprins: 1. În Alba-Iulia, ori în alt loc potrivit să înființeze școală cu doi, sau trei învățători, cari știu latinește, grecește și românește; 2. Să țină tipografie și să tipărească cărțile trebuincioase în școală și biserică; 3. Să silească pe preoți *a se lăsa de borborosire în limba străină slovenească și țaranilor să țină slujba românește*; 4. În Dumineci să predice de două ori, iar *Miercuria și Vineria* câte odată în limba română; 5. Să traducă românește rugăciunile de dimineața și de seara ale calvinilor, să le tipărească și să le rostască în toate adunările românești; 6. Cântările românești traduse *românește*, de cari se folosesc cei din Caransebeș și Lugoj să le tipărească și să le cetească în toate adunările; 7. Catechismul tradus deja pe românește să-l tipărească și în oarele prescrise să-l propună băieților și fetițelor.

Asemenea cunoaștem condițiile ce le puneau principii din diploma principelui George Rákoczy din 10 Octombrie 1643 (Cipariu, Archiv, pag. 628). Mai departe din un decret dat în 9 Aprilie 1638 de principele G. Rákoczy I., știm pozitiv, că încă de pe timpul principelui Gavril Bethlen (1613—1629) toți episcopii românești erau numiți pe lângă condițiuni, și că tot G. Rákoczy I. prin același decret a dispus, ca episcopul românesc să atârne de superintendentul calvinesc (Decretul se află la autorul).

Este deci evident, că dl M. își amăgește cetitorii, când (la pag. 53 și 64), bătându-și joc de mine, se încearcă a dovedi cu pervertirea faptelor și cuvintelor, că Sava Brancovici a fost numit episcop fără condițiuni.

Dar Sava Brancovici nu numai a fost numit episcop cu

condițiuni, a căror scop nu putea fi altul, decât calvinirea bisericilor românești, ci știm pozitiv și aceea, că el a și împlinit condițiunile, afară de cele relative la școale și tipografie, cari nu se uniau cu vederile lui de Sârb, și mai ales cu lăcomia lui de a mânca veniturile școlii și tipografiei.

Asemenea a primit el, și a impus și clerului și poporului său, să primească doctrinele calvinești, cuprinse în cărțile românești tipărite până la dânsul, și anume în cărțile: Catechismul protestant (luteran) din 1544, Tâlcul Evangeliilor din 1564, Molitvelnicul calvinesc tot din 1564, Catechismul calvinesc din 1640, edat „cu sfatul și cu îndemnătura și cu cheltuiala domniei lui Ciulai Gheorghe, păstoriul sufletesc al curții Mării Sale“ (Vezi: „Ierarhia Românilor“, pag. 307), și în fine Catechismul palatin calvinesc alui Fogarasi István din 1648, căci însuși Sava poruncește în numele Săborului său din 1675: „Care cărți sânt scrise și *scoase* pe limba rumânească să se cetească și *să se învețe* în biserica creștinilor și într'alte locuri unde va fi lipsă“ (Cipariu, Acte și Fragmente, pag. 146).

Din dispozițiile făcute de Sava ca Mitropolit, cunoaștem numai pe acelea, cari în numele său și al Săborului său, (uncle și în numele principelui Apafy), le-a adus la cunoștința clerului în anul 1675. Ele toate sunt alcătuite în spiritul doctrinelor calvinești. Câte-va exemple încă sunt de ajuns spre a ne convinge despre slăbiciunea lui Sava întru apărarea doctrinelor bisericești sale.

Sava între altele poruncește: „Căsătoria să se înceapă cu cuvântul lui Dumnezeu și să se facă cu *jurământ*, să știe ce-i căsătoria“ (Cipariu, Acte și Fragmente, pag. 146). Jurământul însă la încheierea căsătoriei în biserica bizantină este necunoscut, și nu-l găsim nici într'un Molitvenic, fie grecesc, fie slovenesc, fie românesc (unit ori neunit), admis de biserica orientală. Dar este cunoscut și impus în biserica calvinească prin colecțiunea canoanelor calvinești a vestitului superintendent calvinesc Geleji Katona (1633—1649): „Copulatio novorum conjugum, usu jam antiquitus apud nos recepto, eoque in scripturis sacris fundato *solemni ac corporali* (ut vocant) *juramento* mediante fieri debet“ (Gram, Inst. calv., pag. 418). Asemenea este cunoscut jurământul din poruncile lui George Rákoczy din 1643 și ale lui Apafy din 1680: „Quod personas... copulabit libere *juramenti sacramento mediante*, ac per alios etiam perinde copulari faciet“ (Cipariu, Archiv, p. 630 și Acte, p. 63—64). Inzădar se încearcă dl M. cu tot felul de apucături, să facă pe cetitorii săi să creadă, că aci nu este vorba de vre-o instituție calvinească, deoarece jurământul se află și la catolici. Este evident însă, că Sava n'a putut vorbi în timpul său, decât de jurământul calvinesc. Prin urmare, când Sava Brancovici poruncește, să se facă căsătoria cu jurământ, el dispune ceva ce nu este prescris în biserica orientală, dar este în același timp cunoscut clerului său din vre-o carte bisericească tipărită. Știm însă, că împreună cu „Tâlcul Evangeliilor“ dela 1564, nescutit de crezii calvinești, s'a edat și un Molitvenic al Diaconului Coresi, plin de asemenea erezii (Nerva Hodoș, Prinosis lui Sturdza, pag. 243 și urm.). În acest Molitvenic se spune, ce jurământ aveau să facă mirii, și cum să se încheie căsătoria (Ibidem, pag. 264 și urm.). Preoții erau obligați să se țină de acest tipic și tocmeală calvinească și din motivul, că însuși Sava poruncește: „Care cărți sânt scrise și *scoase* pe limba rumânească să se cetească și să se *învețe* în biserica creștinilor și într'alte locuri, unde va fi lipsă“ (Cipariu, Acte, pag. 146). Fiind însă Molitvelnicul amintit scos, adecă tipărit românește, preoții în vârtutea acestei porunci trebuiau să se țină de prescripțiile lui cu atât mai vârtos, că alt Molitvenic românesc până la 1681, când s'a tipărit unul la Iași cu textul prescris de biserica orientală, preoții nu aveau la îndemână, pe cum se poate vedea din lista cărților rituale tipărite înainte de 1680, compusă de dl Bianu (Discurs de recepțiune, pag. 57).

Știm mai departe, că în biserica orientală totdeauna s'a făcut botezul cu apă *sfințită*. Acest lucru îl știau și-l știu și astăzi nu numai preoții, ci și copiii, căci așa se practică și așa este prescris în toate Molitvenicile bisericești orientale. Numai în caz de absolută necesitate se poate da botezul cu apă nesfințită de preot. De-odată cu botezul, se dă creștinilor și taina sfântului mir. Calvinii însă au introdus prin Molitvelnicul lui Coresi un alt ritual, o altă tocmeală, care se poate ceti în „Pri-

nos lui Sturdza" (dela pag. 257 înainte). În această tocmeală, precum spune însuși autorul calvin, s'a lăpădat apa sfințită, mirul și lumina: „Mirul și apa sfințită, lumina, ei (Apostolii) n'au avut și alte adăusături" (Ibidem, pag. 251).

Este deci evident, că atunci când Sava poruncește preoților să facă botezul *cu apă... așa cum este tocmeala* (La Cipariu l. c. p. 147), fără să pomenească nimica de apa sfințită și de mir, el nu putea înțelege, decât tocmeala cea calvinească, pentru că el însuși poruncise, ca să se cetească și învețe cărțile „scoase pe limba rumânească", între cari era și Molitvenicul lui Coresi, și pentru că porunca lui seamănă deplin cu poruncile lui G. Rákoczy din 1643 și Apafy din 1680: „Quod baptismi sacramentum... *aqua simplici*... administrabit, ac per alios administrari faciet" (Cipariu, Archiv, pag. 630; Acte, pag. 63). Ca să se scape de forța acestui argument și a altora de felul acestuia, dl M. recurge la neadevărul, că „Molitvenicul lui Coresi" era „necunoscut preoțimei din timpul său" (a lui Sava). Dar de unde știe dl M. că acel Molitvenic era necunoscut? Ori doară pentru că era tipărit cu o sută de ani înainte de Sava? Dar cine a umblat prin bisericile românești, știe, că și astăzi găsești o mulțime de cărți de o sută de ani, și chiar și mai vechi de o sută de ani. Asemenea recurge dl M. la mistificarea, că Sava ar fi voit să indice numai materia botezului, care este apa naturală. Au doară preoții lui Sava botezau cu lapte, ori vinars, ori borș, ori ciorbă, ca să-i învețe Sava, cu ce să boteze? Ce-a voit Sava să zică, se vede limpede din decretul principilor calvini, adevărat că se boteze „aqua simplici", cu apă fără alte „adăusături".

Este cunoscut mai departe, că arhierii și preoții bisericii orientale, până în ziua de astăzi, ies la anumite zile în cimiter, unde zac oasele celor repausați, și cetesc molitva deslegării morților, care se află în ori ce Molitvenic al bisericii orientale. Protestanții însă lăpădară rugăciunile pentru cei morți: De aceea episcopul român protestant Paul Tordasi împreună cu sinodul său din 1569 prescrie: „Să nu se mai facă liturghie sau molitvă pentru răposaii sfinți și alți morți" (La Iorga, Mitropolia Ardealului, în An. Ac. pag. 28). Iar Molitvenicul lui Coresi, cel impus clerului de către Sava, încă zice: „Că după moarte morților nu putem folosi nemică" (N. Hodoș, în Prinosis lui Sturdza, p. 252). Numai acest înțeles poate să-l aibă și porunca lui Sava: *„Molitvă să nu facă nici oaselor"* (Cipariu, Archiv, p. 147).

În Molitvenicul bisericii orientale (unit ori neunit) se află și „Rânduiala, ce se face la ori ce vite bolnave, oi sau altele" și se spune, că „preotul mergând la staulul vitelor, sau unde se află vitele bolnave, întâiu sfințește apa; apoi îndată începe: Veniți să ne închinăm" etc.

Sava Brancovici însă oprește aceste rugăciuni sau molitvă, zicând: *„Popii să nu facă molitvă pe dobitoace"* (Cipariu, l. c. pag. 147).

Este cunoscut teologilor, că protestanții zic, că sfânta scriptură este singurul izvor, din care avem să scoatem adevărurile religiunii creștine, și că tot ce — după părerea individuală a unuia sau altuia — nu se unește cu sfânta scriptură, trebuie lăpădat. Biserica catolică, fie apuseană, fie răsăriteană, învață din contră, că adevărurile religiunii creștine se cuprind nu numai în sfânta scriptură, ci și în tradiții, cum sânt simboalele de credință, definițiunile săboarălor ecumenice, sfânta liturghie, sfinții părinți, etc.

Sava Brancovici lăpădând însă cu totul principiul bisericii catolice, apusene și orientale, poruncește: *„Acele lucruri, carele nu se unesc cu scriptura sfântă, și cu tocmeala bisericii noastre, și până acum am fost poruncit, cum să se plivească (plivească) și să se pue jos, așa poftim și acum, iară pe unde se vor afla lucruri de acele, bintătui-se-vor (pedepsi-se-vor, cum este rânduiala Săborului"* (Cipariu, ibid. p. 149).

Așadar Sava Brancovici pune ca regulă de credință un principiu protestant. Poruncește, cum să se *plivească* (să se curețe) — expresiune calvinească — adevărurile de credință, cari, după părerea individuală a sa și a altora, nu se unesc cu sfânta scriptură. Cu un cuvânt se pune pe sine și pe preoții săi de judecători în niște lucruri, în cari numai auctoritatea cea mai înaltă, magisteriul pus de Domnul Hristos este chemat să hotărască, iar nu un singur episcop, ori cutare preot. Este adevărat, că Sava vorbește și de „tocmeala bisericii". Dar unde se află acea tocmeală? De sigur în cărțile „scrise și scoase pe limba rumânească", pe care el le impune preoților săi cu cuvinte respicate. În unele cărți însă, ca d. e. în Molitvenicul lui Coresi și în catechismul calvinească, sunt șterse aproape toate tainele legii celei nouă, din motivul, că după părerea protestanților, *„nu se unesc cu scriptura sfântă"*.

În diploma din 10 Octomvrie 1643, prin care G. Rákoczy numește episcop al Bălgradului pe popa Ștefan Simion, ceremoniile bisericii orientale dela înmormântări se zic „superstitiones aniles" (Cipariu, Archiv, p. 630). Cuvântul „superstitio" ungurește se traduce „babonaság". Sava prinde acest cuvânt de batjocură pentru așezămintele bisericii orientale și poruncește clerului: „De *bobonosaguri*, ce nu este scris la tipic să nu ție" (Cipariu, Acte și Fragm., pag. 146). Dar care este tipicul acela? De sigur un tipic impus clerului prin cărțile „scrise și scoase pe limba rumânească", cari preoții — după porunca lui Sava — aveau să le cetească și să le învețe. Poftiți însă și cetiți Catechismul calvinească și tipicul din Molitvenicul diaconului Coresi, unde se șterge apa sfințită dela botez, se lăpădă taina sfântului mir, se șterg ceremoniile dela cununie, și se înlocuiesc cu jurământ, se șterge jertfa legii celei nouă, ce se aduce în biserică apuseană și orientală pentru cei vii și pentru cei morți, și se lasă numai ca o slujbă, care simbolizează împreunarea creștinilor vii cu Domnul Hristos „întru frântul pâinii și întru rugăciuni". Rugăciunile și cântările cele frumoase dela prohod, compuse de sfinții părinți, sunt înlocuite cu „cântece creștinești... din psalomi". Rugăciunile dela cuminecarea bolnavilor sânt înlocuite cu niște vorbe sarbede protestante, iar taina pocăinții este ștearsă (N. Hodoș, Molitvenicul diaconului Coresi în Prinosis lui Sturdza).

Este cunoscut, că poporul românesc a numit și numește sfânta taină a Eucharisticii: *cuminecătura*, fiindcă creștinul se împărtășește cu trupul și sângele Domnului Hristos. Protestanții însă au lăpădat dogma despre prezența reală, adevărată și substanțială a trupului și sângelui Domnului Hristos în sfânta cuminecătură, pe care o socotesc numai o ceremonie întru aducerea aminte de *cina* și moartea Domnului Hristos. Pentru aceea ei au lăpădat numirile sfintei cuminecături din biserică răsăriteană, ori apuseană, și au primit numirea de „Ūrvacsora" (cina Domnului). Sava Brancovici încă a lăpădat numele obicinuit în biserică românească de „cuminecătură", și lăpădând numirea și conceptul ei, a adoptat numirea și conceptul calvinească de *cina Domnului*: „Care om este căsătorit și nu va merge la biserică, *nici cu cina Domnului*, etc." (Cipariu, Acte și Fragm. p. 147).

Din contră lucră Sava Brancovici cu „paștile", adevărat că cu pâinea și cu vinul neconsacrate. Acestora le dă importanța, ce o dădeau calvinii „cinei Domnului", care asemenea era făcută din pâine și vin neconsacrate, căci iată ce zice Sava: „Care popă va da Paștile, *să le poarte mirenii pe afară*, de nu le va da cu mâna lui, să i-se iă popia" (Cipariu, l. c.). De aceea zice Petru Maior: „Cum că țerimonia aceea de a băga pâine în vin în ziua de Paști, este urmă a cinei sau a cuminecătorei calvinești, și aceasta atunci, când se făcea silă cunoștințelor Românilor în Ardeal, fū acolo între Români băgată" (Ist. bis. pag. 78).

Aceste sunt dovezi destul de lămurite, că Sava Brancovici, nu numai nu a fost apărător energic al dogmelor bisericii orientale, ci din contră a dat mână de ajutor calvinilor, ca pe încetul să calvinească desăvârșit biserică românească. Tot el a șters o mulțime de obiceiuri românești, unele frumoase, pentru ca să ne apropie cât se poate mai tare de viața sufletească a Calvinilor, precum se poate vedea din dispozițiile făcute de el în soborul dela 1675 (Cipariu, l. c. p. 145 și urm.). Nu lui Sava, ci rezistenței passive a clerului și poporului românesc este de a-se mulțami, că biserică românească nu s'a calvinit chiar de tot.

Este deci zădarnică opintirea dlui M. de a spăla pe Sava de pata de a fi dat mână de ajutor Ungurilor întru propagarea calvinismului între Români.

Iar când dl. M. nu vrea să admită, că Sava a alterat organizația ierarhică a bisericii orientale, dovedește, că nu are nici o cunoștință despre desvoltarea istorică a instituțiilor și organizației bisericii calvinești, și despre modul, cum acele instituții s'au introdus treptat și în biserică românească sub presiunea neînvinșă a principilor calvinești. De aceea, fără a mai lungi vorba, îl îndrumăm pe dl M. la documentul lui Apafy relativ la titori și jurați, care se va publica mai jos, și la cartea lui Dr. Grama: „Instituțiunile calvinești în biserică românească din Ardeal". Dacă dsa ar fi cetit această carte, nu ar fi scris prostii ca aceasta: „Dar instituția juraților (la scaunul mitropolitan și în comunele bisericesti) este o instituție curat românească, rămășiță din prima organizație a comunităților românești în Dacia" (pag. 92).

* * *

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

Calendarele din editura lui W. Krafft în Sibiu tocmai au apărut pentru anul 1907. Aceste calendare ca și în alți ani sunt redactate cu îngrijire și bine ilustrate. Consemnărilor târgurilor s'a dat deosebită atenție făcându-se din nou întrebări la toate comunele, cari până acum nu au dat informații destul de exacte. Târgurile de mărfuri și de vite s'au orânduit și însemnat prin semne particulare caracteristice.

„Amicul Poporului”, calendar ilustrat pe anul 1907, anul XLVII, întocmit de I. Popovici. Pe lângă partea calendaristică, presărată cu frumoase cugetări și aforisme, și în care la fiecare Duminică se indică începutul textului evangheliei, acest calendar de familie se distinge prin un cuprins literar bogat și bine aranjat, precum și prin o lungă serie de ilustrațiuni foarte bine executate. Din bogatul cuprins remarcăm:

Un articol asupra catedralei din Sibiu, cu 3 ilustrațiuni foarte frumoase; Detunata, poezie de Maria Cioban, cu ilustrație; Un pas peste Dunăre: Rusciucul, de N. Iorga (articol scris anume pentru acest calendar); Biografia lui Axente Sever; Măsurare, timpului; Însemnare, (poezie); Expoziția din București, articol frumos ilustrat; Cronica anului, bogat ilustrată; Un mic dicționar economic, foarte practic și de folos; Două novele frumoase, ș. a. La sfârșit interesantul șematism statistic al Românilor din Ungaria. — Acesta e unul din cele mai bune calendare de familie la noi. — Prețul 60 fil., cu trimiterea francată 70 fil.

„Posnașul”, calendar umoristic ilustrat pe anul 1907, anul XII. Partea hazlie redactată de Haralamb Călămăr. În anul acesta cuprinsul acestui bine apreciat Calendar este foarte variat și plin de glume reușite și de actualitate pentru viața noastră socială, cari vor stârni și de astădată mult râs și bună dispoziție la cetitori. Prețul de 50 fil. este de tot minimal pentru voia bună, pe care „Posnașul” o aduce în casa Românilor. Cu trimiterea francată 60 fil.

„Calendarul Săteanului”, pe anul 1907, anul XVI. Pentru prețul de 25 fil. și 30 fil. cu trimiterea francată. Pe lângă partea calendaristică dă articole ilustrate despre catedrala din Sibiu, Expoziția din București, Prorocirea vremii, ș. a. E cel mai ieftin calendar românesc.

„Calendar”, pe anul comun 1907, anul CXV, calendar cu litere cirile cu un cuprins bogat de învățătură și petrecere. Prețul 40 fil., cu trimiterea francată 45 fil.

Proprietar, editor și redactor răspunzător

Aurel C. Domșa.

„SILVANIA”,

Institut de credit și economii,
Societate pe acții în ȘIMLEU.

PUBLICAȚIUNE.

Institutul „SILVANIA” în adunarea sa generală extra-ordinară ținută la 18 Octombrie 1906 a hotărât a-și ridica capitalul social dela 300,000 cor. la 600,000 cor. În acest scop a autorizat direcțiunea să deschidă subscrierea pentru 3000 acțiuni à 100 coroane valoare nominală.

Pe baza acestei autorizațiuni primite dela adunarea generală extra-ordinară și având în vedere hotărârile aceleia, oferim

acționarilor vechi spre cumpărare 3000 acțiuni noue în valoare nominală de 100 cor., pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechiu are drept, ca din noua emisiune să opteze și să subscrie atâtea acții, câte poșede din emisiunile de mai înainte.

2. Pentru acționarii vechi prețul unei acții noue optate, conform p. 1. se fixează în 100 cor. și 6 cor. spese.

3. Terminul de optare și subscriere se fixează *dela 1 Noembrie până la 10 Decembrie st. n. 1906*, inclusive, cu acea restricțiune, ca toți acei acționari vechi, cari până la acel termen n'au participat la subscriere, *necondiționat își pierd dreptul de prioritate și favorul (p. 2.) la subscrierea de acții din aceasta emisiune nouă.*

De-odată cu declarațiunea de subscriere, acționarii, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut acțiunile lor vechi pentru cari optează la subscriere nouă și până la 10 Decembrie st. n. 1906, să plătească la cassa institutului 6 cor. spese și 10 cor. ca prima rată din prețul de emisiune.

4. Ratele următoare vor fi a-se plăti, după fiecare acție

câte 10 cor. până la 10 Ianuarie 1907.	
” 10 ” ” ” 10 Februarie ”	”
” 10 ” ” ” 10 Martie ”	”
” 10 ” ” ” 10 April ”	”
” 10 ” ” ” 10 Mai ”	”
” 10 ” ” ” 10 Iunie ”	”
” 10 ” ” ” 10 Iuliu ”	”
” 10 ” ” ” 10 August ”	”
” 10 ” ” ” 10 Septembrie ”	”

Fiecare acționar are drept însă a plăti mai mult sau toate ratele înainte de termenii fixați.

5. Pentru ratele de acțiuni, cari nu s'au numărat la termen, se solvesc 8% interese de întârziere. Acționarii, cari n'au numărat la termeni vre-o rată, se provoacă direct prin postă la solvire, ce dacă în 30 zile dela expedarea provocărilor n'ar urma, dreptul de acționar pentru acele acțiuni se declară pierdut, sumele deja solvite trec în fondul de rezervă al societății. Acțiunile lor să anulează și sub aceiași numeri să exmit alte acțiuni. Anularea se publică în ziarul destinat pentru publicările institutului.

6. Acțiunile nouă vor participa la toate beneficiile, și se vor bucura de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, după plățirea tuturor ratelor, dar la nici un caz mai înainte de 1. Ianuarie 1908.

Dela plățirea ratelor până la acel (1. Ianuarie 1908) termen, acționarii primesc 4½% interese, iar după ratele restante plătesc 8% interese de întârziere.

7. Acțiunile neoptate de acționarii vechi se vând din mână liberă începând dela 10 Decembrie a. c. până la altă dispozițiune, în preț à 200 cor. plus 6 cor. spese.

Direcțiunea, începând dela 10 Decembrie a. c. primește subsemnări și pentru aceste acții, fie din partea acționarilor vechi, peste numărul acțiunilor din emisiunile anterioare, fie din partea altora. Aceste subscrieri de acții se vor lua în considerațiune în seria pe cum au sosit la institut subscrierile valabile, proptite de 6 cor. spese, și 20 cor. prima rată după fiecare acție.

Ratele următoare vor fi a-se plăti, după fiecare acție

câte 20 cor. până la 10 Ianuarie 1907.	
” 20 ” ” ” 10 Februarie ”	”
” 20 ” ” ” 10 Martie ”	”
” 20 ” ” ” 10 April ”	”
” 20 ” ” ” 10 Mai ”	”
” 20 ” ” ” 10 Iunie ”	”
” 20 ” ” ” 10 Iuliu ”	”
” 20 ” ” ” 10 August ”	”
” 20 ” ” ” 10 Septembrie ”	”

Față de acești acționari noi, încă se vor aplica dispozițiunile din punctul 4, 5 și 6, din această publicațiune.

Șimleu, în 18 Octombrie 1906.

Direcțiunea Institutului de credit și economii
„SILVANIA”.

(30) 2-2

Fetele tinere

au de multe ori lipsă de ceva nutritiv și întăritor ca să ajute ratnei lor mai slăbute și să poată învinge greutatea împrennate cu dezvoltarea lor trupeză. Emulsiunea SCOTT amestecată fiind cu var și natriu și pregătită din ulei de pește s'a dovedit de cel mai bun și mai tare leac nutritiv. Este pregătit exclusiv din celea mai bune materii, și este bun la gust și ușor de mistuit, așa că nici când nu produce conturbări în digestiune, ci dimpotrivă regulează digestiunea și face poftă de mâncare. Emulsiunea SCOTT prin urmare este cu mult mai cu efect ca uleiul de pește.

Marca de probă a EMULSIUNELI de SCOTT este pescariul ce poartă în spate un pește.

Cu provocarea la aceasta foaie, trimițând 70 fileri, în timbre postale, spendază gratis mostra

Dr. BUDAI EMIL,

városi gyógyosztára

(27) 5-12 BUDAPEST, IV. Váci-utca 34/50.

Prețul unei sticle 2 cor. 50 fil.

Se poate cumpăra în ori care farmacie.

Nr. 470-1906.

EDICT.

După ce IOAN SEHEL gr.-cat. din Cergăul-mic și-a părăsit fără cauză pe legiuita sa soție Iovuța Pinca tot de acolo, și nu i-se știe ubicațiunea, prin aceasta este provocat ca în timp de un an și o zi să se prezinte înaintea subscrisului, căci la caz contrar, procesul divorțial urzit în contrari se va pertracta și în absența lui.

Oficiul protopopesc al Blajului ca for matrimonial de I. instanță.

Blaj în 26 Noembrie n. 1906.

Georgiu Bărbat,

protopop gr.-cat.

(33) 2-3

A apărut

LITURGICA

Volumul II. al Teologiei pastorale
de Dr. Izidor Marcu, canonic.

Aceasta carte de mult așteptată, și a cărei lipsă s'a simțit foarte tare, e singură de felul acesta în literatura noastră bisericască. — În ea se tractează riturile împreunate cu celebrarea s. Liturgii și administrarea ss. Sacramente pe bază istorică, așa după cum să află espuse în ss. Părinți și în Liturgia veche; — să arată administrarea de acum, precum și însemnătatea simbolică și etică a riturilor sacre. — E scrisă într'un stil precis și clar.

Aceasta carte e indispensabilă pentru preoți. Are 592 pag. pe f. 8°.

Să află de vânzare la **Librăria seminarială** și costă **5.40 cor. + 30 fil. porto.** Pentru România **6 lei.**

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine
rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg 24 fil

A apărut!

„CALENDARIUL UNIREI” pe 1907.

Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

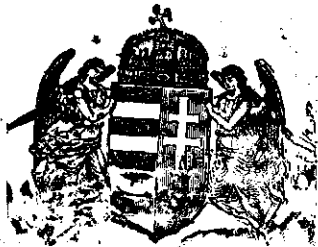
A apărut!

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric (8) 29-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu (7) 29-52

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 90,981.088 coroane.

capitale asigurate asupra vieții: 9.125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viața 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil dela 1 Octomvrie 1906.

Budapest—Predeal—București						București—Predeal—Budapest					
		Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.
Budapest	pleacă	7 25	9 00	2 35	5 45	9 15		București	pleacă	8 40	8 05
Szolnok	"	9 37	11 52	4 30	9 27	11 19		Predeal	"	3 32	1 12
Szajol	"	—	12 07	4 43	9 46	11 33		Brassó	sosește	4 55	2 18
P.-Ladány	"	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55		Földvár	pleacă	8 07	5 32
Berettyó-Ujfalu	"	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33		Homoród-Kőhalom	"	8 43	6 07
M.-Peterd	"	—	3 05	—	1 00	—		Segesvár	"	10 12	7 45
M.-Keresztes	"	12 05	3 16	—	1 14	—		Medgyes	"	11 40	9 45
Bihar-Püspöki	"	—	3 34	—	1 36	—		Kis-Kapus	"	12 40	10 58
Nagyvárad	sosește	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11		Balázsfalva	"	1 24	11 50
Nagyvárad	pleacă	12 41	4 10	7 14	2 08	2 18		Küküllőszög	"	2 10	12 36
Várad-Velenceze	"	12 48	4 17	—	2 36	2 26		Tövis	sosește	2 20	12 48
Fugyi-Vásárhely	"	12 58	4 27	—	2 45	—		Tövis	pleacă	2 52	1 27
M.-Telegd	"	1 20	4 46	7 42	3 05	2 51		Nagy-Enyed	"	3 38	12 43
Elesd	"	1 41	5 02	7 55	3 21	3 05		Felvincz	"	3 59	1 06
Rév	"	2 09	5 20	8 13	3 45	3 26		M.-Veresmart	"	4 20	1 33
Csucs	"	3 23	6 30	9 03	4 50	4 16		Sz.-Kocsárd	"	4 27	1 41
Bánffy-Hunyad	"	4 03	7 11	9 33	5 32	4 52		Ar.-Gyéres	"	4 43	1 56
Jegenye	"	4 33	7 42	9 57	6 01	—		Apahida	"	5 18	2 35
Kolozsvár	sosește	5 15	8 27	10 30	6 51	5 53		Kolozsvár	sosește	6 27	3 55
Kolozsvár	pleacă	5 32	8 54	10 51	8 30	6 11		Kolozsvár	pleacă	6 45	4 20
Apahida	"	6 50	9 11	11 14	8 59	6 27		Jegenye	"	7 08	5 23
Ar.-Gyéres	"	6 52	10 20	12 38	10 41	7 27		Bánffy-Hunyad	"	7 41	6 11
Sz.-Kocsárd	"	7 17	10 56	1 15	11 31	7 51		Csucs	"	8 42	6 39
M.-Veresmart	"	7 23	11 03	1 24	11 40	—		Rév	"	9 18	7 09
Felvincz	"	7 29	11 09	1 34	11 50	—		Elesd	"	10 07	7 48
Nagy-Enyed	"	7 48	11 29	1 53	12 20	8 15		Telegd	"	10 24	7 59
Tövis	sosește	8 05	11 45	2 21	12 46	8 31		Fugyi-Vásárhely	"	10 38	8 11
Tövis	pleacă	—	12 29	—	1 28	8 38		Várad-Velenceze	"	10 55	—
Küküllőszög	"	—	1 07	—	2 14	9 06		Nagyvárad	sosește	11 04	—
Balázsfalva	"	—	1 14	—	2 22	—		Nagyvárad	pleacă	11 04	—
Kis-Kapus	"	—	2 13	—	3 30	9 46		Bihar-Püspöki	"	11 09	2 58
Medgyes	"	—	2 30	—	3 49	10 00		M.-Keresztes	"	11 47	8 52
Segesvár	"	—	3 43	—	5 04	11 00		M.-Peterd	"	12 06	—
Homoród-Kőhalom	"	—	5 28	—	7 04	12 26		Berettyó-Ujfalu	"	12 17	—
Földvár	"	—	7 10	—	8 48	1 35		P.-Ladány	"	12 29	9 21
Brassó	sosește	—	7 50	—	9 27	2 09		Szajol	"	1 45	10 01
Brassó	pleacă	—	11 35	—	—	2 19		Szolnok	"	3 21	11 18
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31		Budapest	sosește	3 49	11 38
București	"	—	8 05	—	—	9 20				4 44	6 39

Nrii subtrași cu linii negre înseamnă timpul dela 6 oare seara până la 4 oare 59 min. dimineața. — Nrii semnați cu + înseamnă stațiunile, unde trenurile numai conditionat se opresc.

BIBLIOTECA UNIREI. *)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiū critic 90
3. Câte-va momente din incepturile bisericii rom. de C. Auner 20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciū 12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan 16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. 30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 340
8. Cele doue fețe ale lumii de Nicu 30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor 16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan 40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, îi primesc cu 610 cor. în loc 884 cor.

Tusă!

Cine nu să îngrijește de tusă păcătuște contra sa.

Caramelle
de piept
ale lui Kaiser

cu 3 brazi

probate de medici și recomandate contra tusei, răcelei, guturaiului. 4512 recunoștințe dovedesc efectul minunat al acestei medicini. — Un pachet costă 20 și 40 fl. și să pot afla la farmacia Carol Schiessl — Blaj. (13) 21-32